

דף יד.

עין משפט א.

או"ח סימן תקעה פ"ה ה

ה. ה. מעוברות ומניקות מתענות בג' אמצעות, אבל לא בג' הראשונות שגזרו על הצבור ולא בז' האחרונות, אבל לא יאכלו אלא כדי קיום הולד.

הגה: ואסור להן להחמיר ולהתענות י'.

עין משפט ב.

או"ח סימן תקעה פ"ה ד

ה. ד. עברו אלו ולא נענו גוזרין עוד שבע תעניות על הצבור, ומוסיפין שמתריעין בשופר ומתפללין ברחובה של עיר ומורידין זקן להוכיחם, ומוסיפין שש ברכות כ בתפילת שמונה עשרה בשחרית ובמנחה וכו'.

עין משפט ג.

או"ח סימן תקעו פ"ה ה

ה. ה. על חולאים ל מתענין ומריעין מיד, וכן על חיה רעה אפי' רק נראית מ'.

עין משפט ד.

או"ח סימן תקעו פ"ה ט

ט. וכן על הארבה והחסיל, אפילו לא נראה מהם אלא כנף אחד בכל ארץ ישראל, ואפילו אינו משחית יכול הארץ, מתענין ומתריעין עליהם, ועל הגובאי (פירוש מין ארבה) בכל שהוא; אבל על החגב אין מתענין עליו ולא מתריעין, אלא זועקין בלבד; ועכשיו שאין אנו מכירין מינים הללו,

י. דזה רע לולד ומתנוולות בעיני בעליהן. ב"י בשם התשב"ץ.

כ. מבוארים בטור בסי' תקע"ט.

ל. ובירושלים אין מתענים על חולי האבעבועות. כה"ח אות כ"ח.

מ. והיינו שראתה שני אנשים ולא ברחה מפניהם, שנאמר ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ. מ"א ס"ק ד'.

על כולם מתריעין.

עין משפט ה. או"ח סימן תקעו פ"ה ז

בתים הבנויים במדברות ובארצות הנשמות, הואיל והם מקום גדודי חיה, אם עלתה לגג ונטלה תינוק מעריסה (פירוש מטה קטנה מענין הנה ערשו ערש ברזל (דברים ג, יא)) הרי זו משולחת, ואם לא הגיע למדה זו אינה משולחת שאלו בני אדם שסכנו בעצמם ובאו למקום החיות; אבל שאר מיני רמש הארץ ורמש העוף ששולחו והזיקו, כגון שלוח נחשים ועקרבים שמזיקים ואינם ממיתים, ואין צריך לומר צרעים ויתושין והדומה להם, אין מתענים עליהם ולא מתריעין.

עין משפט ו. או"ח סימן תקעו פ"ה יג

עיר שהקיפיה אנסין או נהר, וספינה המטורפת בים, אפי' על יחיד הנרדף מפני אנסין או ליסטים, או רוח רעה או חולה שאר חולי שיש בו סכנת היום (ולברך החולה בשבת ע"ל ס"י רפ"ה), זועקים ומתחננים בתפלות בשבת אבל אין תוקעין, אא"כ תוקעין לקבץ העם לעזור אחיהם ולהצילם.

דף יד:

עין משפט א. או"ח סימן תקעו פ"ה א

א. כשם שמתענים ומתריעים על עצירת גשמים, כך מתענים על שאר צרות¹ עד שירחמו מן השמים.

ג. ממשנה בתענית י"ט. וביבמות ס"ג. ורמב"ם ריש פ"א מהלכות תענית. ושם מצות עשה לזעוק ולהריע בחצוצרות על כל צרה שתבא על הצבור. ובמקדש בחצוצרות וכן בשופר, אבל בגבולין או שופר או חצוצרות. ובספר מגיד משרים למר"ן פ' אמור דף ל"ה ע"ד כתב וז"ל וכלל זה יהיה בידכם כל זמן שהעולם יהיה צריך לגשמים ביותר תלכו ותקיפו הצדיקים ותענו, ועל כל צרה שלא תבא תקיפו ז' פעמים, ודוקא על הגשמים צריך להקיף עם ד' המינים ג"כ מפני שהם באים לרצות

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ב.

א"ח סימן קיז סעיף ב

ב. יחידים הצריכים גשם בימות החמה אין שואלין אותו בברכת השנים אלא בשומע תפלה ^ב ואפי' ארץ גדולה כיחידים דמו ושואלים בשומע תפלה.

אם ארץ כולה צריכה גשם בימות החמה וטעה ^ג היחיד ושאל גשם בברכת השנים חוזר ומתפלל בנדבה ^ד.

הגה: אבל אינו מחוייב לחזור כלל.

עין משפט ג.

א"ח סימן תקעה סעיף ט

ט. במה דברים אמורים, בארץ ישראל וכל הדומה לה; אבל במקומות שעונת הגשמים שלהם קודם שבעה עשר במרחשון או אחר זמן זה; כשיגיע זמנם ולא ירדו גשמים, יחידים מתענים שני וחמישי ושני ומפסיקים בראש חדש חנוכה ופורים ושוהין אח"כ כמו ששה ימים, אם לא ירדו גשמים בית דין גוזרין י"ג תעניות על הסדר שאמרנו.

עין משפט ד.

א"ח סימן תקעה סעיף ד

עין לעיל דף יד. עין משפט ב

על המים, ע"ש.

ס. סוף פ"ק דתענית. גם מדינות שאינם צריכים גשם דימות הגשמים שואלים כמו רוב העולם בברכת השנים, חוץ מאותם מקומות שמזיק להם הגשם מתשרי ועד ניסן שאין להם לשאול גשם אלא אומרים כמו בקיץ ורק בזמן שנצרך להם שואלים בשומע תפלה. כה"ח אות י"ז. והטעם שאין שואלים אותו היחידים הצריכים לו בברכת השנים דאין משנים ממטבע ברכה שטבעו משום צורך עצמן, שם אות י"ח. וכתב הב"ח דיש ליזהר שלא לשאול גשמים כלל שלא בזמן שתקנו חכמים אפי' בשומע תפלה אלא מרצין לפניו יתברך בתעניות וסליחות באמירת י"ג מידות ומזמורים של מטר, אבל אין שואלין ותן טל ומטר אפי' בשומע תפלה. ועיין בכה"ח אות י"ח דיש ליזהר בזה כשאין צורך גדול. וכתב הרא"ש בתשובה כלל ד' סימן יו"ד דבעת עצירת גשמים מתענין ואף בשבתות ויו"ט שאין מתענין מזכירין י"ג מידות ואומרים פסוקים של מטר.

ע. אבל הזיד חוזר, ואפשר שחוזר לראש, כבסי' קי"ד סעיף ז'.

פ. אך יחדש בה דבר ויתנה, כה"ח אות כ"ו.

עין משפט ה.ו.

או"ח סימן תקעה סעיף ז

ז. אחר י"ג תעניות בעצירת הגשמים ולא נענו ממעטים במשא ומתן ובבנין של שמחה ובאירוסין^ז ונישואין, אם לא שעדיין לא קיים פו"ר וממעטין בשאילת שלום וכו'.
ועיין עוד שם בסדר הדברים בסעיף ח', ט', י'.

עין משפט ז.

או"ח סימן קלא סעיף ה

ח. אין אדם חשוב רשאי ליפול על פניו ממש כשמתפלל על הצבור^ק אלא א"כ בטוח שיענה כיהושע בן נון.

הגה: וכן אסור לאדם ליפול על פניו בפשוט ידים ורגלים אפי' אין שם אבן משכית^ר, אבל אם הוא נוטה קצת על צדו מותר אם אין שם אבן משכית וכך יעשו ביוה"כ^ש כשנופלים על פניהם "בהכהנים והעם" שיציעו שם עשבים^ת או סדין כדי להפסיק בין הקרקע, וכן נוהגין.

צ. וזה חמיר אפי' מט' באב שמותר באירוסין, ב"י בשם תוס' במגילה. מ"א ס"ק ז'. ואפי' אירוסין בלא נישואין ובלא סעודה, ויש מתירין בלא סעודה. כה"ח אות ל"ה.

ק. ובפני הצבור אבל ביחידות רשאי, ט"ז ס"ק י"ג.

ר. אף שמן התורה אין השתחוויה אסורה על הרצפה אלא בפשוט ידים ורגלים, מ"מ מדרבנן אסור גם בלא פשוט ידים ורגלים, טור וב"י. ועיין בב"ח מש"כ.

ו. וכתב המ"א בס"ק כ' דלבנים אינם אסורים דאבן כתיב ולבנה אינה אבן דכתיב "ותהיה להם הלבנה לאבן", והיינו מן התורה אבל מדרבנן אסור דעכ"פ דין קרקע יש לו. כה"ח אות קי"ג.

והטעם דאפי' אין שם אבן משכית אסור דשמא היתה שם אבן ונבנה עליה, ועוד גזירה שלא יבאו לעשות כן על רצפה של אבן, ט"ז ס"ק י"ד.

ש. וכך יעשו ביוה"כ, פי' שיטו על צדיהם. מ"א ס"ק כ"א, ואפי' שנופלים בלי פשוט ידים ורגלים מ"מ בהדבקות פנים בקרקע אסור מדרבנן, כה"ח אות קט"ו.

ת. ואז מותר אפי' בלא הטייה, ועיין במ"א ס"ק כ"ב. וכשיש רצפת עץ מותר בלי שום חשש.

ו. ואם אין לו בגד ביוה"כ יקח כנף טליתו ויעשה הפסק בין פניו לקרקע, כ"כ הא"ר.